

Kronologisk sammanställning av föreningens aktiviteter 2016

ARKDES FRAMTID- MYNDIGHET FÖR GESTALTAD LIVSMILJÖ???

Utredaren Christer Larsson lämnade före jul sitt betänkande "Gestaltad livsmiljö – en ny politik för arkitektur, form och design" (SOU 2015:88) till kulturministern. Som ett inspel i styrelsens arbete med remissvaret inbjöd föreningen medlemmarna i februari till ett samtal med styrelsemedlemmar och kansli kring dessa frågor.

MALL OF SCANDINAVIA

På ett tidigare gammalt industriområde i Solna har på kort tid den sk Arenastaden vuxit fram omfattande fotbollsarenan Friends, som vi tidigare besökt, ett hotell med 400 rum och en galleria. Anläggningen omfattar över 200 butiker och restauranger, en biograf samt 55.000 kvm kontor och 108 bostäder, varav 50 radhus på taket. Vid byggandet har man haft stora miljöambitioner som bl a inneburit certifiering i högsta klass i det internationella systemet BREEAM. Våra guider var arkitekt SAR/MSA Peter Walker och arkitekt SAR/MSA Stina McKay på BAU AB, som ansvarat för byggnadens yttre utformning och handlingar till genomförandet.

KIRUNA FLYTTAR- TRE FÖRELÄSNINGAR

Sedan professor Göran Cars tidigare hållit en föreläsning om "historiens största stadsomvandling" som pågår i Kiruna, så arrangerades under våren 2016 tre föreläsningar om det ovanliga projektet. Stadens centrum ska flytta ca tre kilometer österut eftersom LKABs stadsgruva kommer att orsaka sådana sprickbildningar på markytan att den nuvarande stadskärnan måste avvecklas. Är det möjligt att flytta en hel stad till en ny plats och bygga upp den på nytt – och samtidigt bevara den unika identiteten hos staden och dess invånare? Föreläsare var projektledare Joakim Norman, LKAB, arkitekt Krister Lindstedt, White, och arkitekt Lars Gezelius.

STOCKHOLM CONTINENTAL - ORGELPIPAN

Mitte mot Centralstationen på Vasagatan reser sig Orgelpipan, ett helt nytt kvarter som inrymmer hotell, bostäder på taken och en av uppgångarna från Citybanans nya pendeltågsstation Station Stockholm City. Ovan stationen har hotellet och bostadsdelen utformats i nära samarbete mellan det danska arkitektkontoret 3XN, hyresgästen Scandic samt byggentreprenören Strabag. Arkitekt Anders Wadman, 3XN, och representant för Strabag visade oss.

RIKSDAGSBIBLIOTEKET- EN GÖMD PÄRLA

Riksdagsbiblioteket grundades 1851 under namnet Riksdagens Arkiv i det gamla riksdagshuset på Riddarholmen. 1996 flyttade biblioteket till en ombyggd lokal som har förbindelse med de övriga delarna av Riksdagen genom en underjordisk kulvert. Biblioteket är öppet även för allmänheten, som också kan låna böcker där. Huset byggdes 1872- 1876 för Skandinaviska Kreditaktiebolaget. Husarkitekt för riksdagsbiblioteket är Håkan Langseth, arkitekt SAR/MSA, White Arkitekter, tidigare ordförande i Arkitekturmuseets vänner. Åke Axelsson, arkitekt SIR/MSA, har svarat för den vackra inredningen av biblioteket, och visade oss.

BYGG TRÄ... OM DET NYA TRÄBYGGANDET

Denna kväll fick föreningen träffa två av föreningens styrelsemedlemmar och tillika trä-entusiaster för att ta del av deras intresse, kunskaper och projekt. Tomas Alsmarker, är civilingenjören som var pionjär för höga trähus, som varit professor i träbyggnadskonst i Växjö och som numera är vd på Nyréns arkitektkontor. Arne Olsson är civilingenjören som i tio år varit vd på Folkhem, som låtit uppföra landets högsta träbyggnader i Sundbyberg och som beslutat att endast bygga trähus i framtiden. De berättade om hur man gör och varför det är så viktigt att bygga mer i trä.

LÖRDAGSUTFLYKT: FISKSÄTRA- TVÅ UNIKA MILJÖER

Fisksätra inom kommundelen Saltsjöbaden/ Fisksätra i Nacka kommun är Sveriges mest tätbefolkade tätort. Området byggdes ut i början av 1970-talet på den del av Erstaviks fideikommiss som Nacka kommun köpte 1946. Under en lördagsutflykt fördjupade vi oss i två av den intressanta tätortens miljöer: Fisksätra Centrum med sitt bostadsområde, sedan 1996 och Hamn, Sveriges första slagfältsmuseum. Vid förmiddagens besök i Fisksätra centrum berättade Mats Winkler, fastighetschef vid Stena Fastigheter Stockholm AB för oss om höghusområdet. Efter lunch besökte vi museet. Där visas nu föremålen från sju år av utgrävningar på slagfälten runt Baggensstaket- de flesta föremålen från slaget vid Stäket 1719, då svenska och ryska trupper drabbade samman. Museichef LG Nilsson, eldsjälens bakom museet, berättar om byggnaden, platsen och det slagfältsarkeologiska projektet.

STÄMMA DEN 17 MAJ - PÅ ARKDES

Årets stämma genomfördes på ArkDes. Före stämman gavs en visning av Bostadsutställningen Bo,Nu.Då. Efter stämman intogs en vårbuffé i Bloms Café.

WEEKENDRESA TILL KIRUNA

Vårens föreläsningsserie avslutades med en resa till Kiruna i midnattssoletid. Det var sista chansen att se det Kasper Salin-prisade stadshuset, som måste rivs, och den gamla stadskärnan. Vi besökte den vackra kyrkan, som ska flyttas, platsen för det nya Kiruna och gjorde en utflykt i omgivningarna till Jukkasjärvi kyrka och ett rekonstruerat sameviste. Våra guider var projektledare Joakim Norman och arkitekt Lars Gezelius, som har i uppdrag att dokumentera bebyggelse inför flytten.

YAYOI KUSAMA- FINISSAGE

När den spännande utställningen av Yayoi Kusama (f 1929) var nästan slut ordnades en specialvisning för vännerna - en finissage. Utställningen var den första stora retrospektiva presentationen av hennes konstnärskap i Skandinavien, från 1950-talet till idag. I utställningen, en samproduktion mellan Moderna Museet och ArkDes, visades ett rikt urval av måleri, teckning och skulptur, liksom rumsliga installationer och mycket, mycket mer. Vår guide var Eva Larsson, ArkDes.

SENSOMMARVANDRING I TENSTA

På våren besökte föreningen Stenas miljonprogramområde i Fisksätra. Höstens stadsvandring följde den tråden upp med en stadsvandring i Tensta. Vandringen tog oss på en rundtur utanför centrumstråket med många av Tenstas olika bostadshus. Vi talade om miljonprogrammets historia, blickade ut över Järvafältet vid vattentornet och diskuterade renoveringar samt bostadssegregation. Vår guide var arkitekt SAR/MSA Erik Stenberg, som tidigare bott och verkat i området.

BRO PARK GALOPPBANA

I juni invigdes Bro Park den nya galoppbanan i Bro, som ska ersätta Täby galopp som huvudanläggning för galoppsporten i Sverige. Anläggningen ligger på Bro Önsta gårds marker och väver samman de nya funktionerna med den befintliga kulturmiljöns byggnader och landskap. Arkitekt SAR/MSA Gustav Appell, som är arkitekten bakom publikområdet visade oss tillsammans med företrädare för beställaren Svensk Galopp.

HÖSTENS FÖRELÄSNINGAR: BOSTAD, BRÅK, BETONG!!!

Höstens tre föreläsningar knöt an till temat för tre aktuella böcker- och det är författarna som är föreläsare.

- SVENSK BOSTAD 1850-2000 - OLA NYLANDER

Professor Ola Nylander tecknade i sin föreläsning bilden av hur vi i Sverige under ett drygt sekel hanterat bostadsbristen och konstaterade att svensk bostadspolitik och byggande historiskt varit bra på att bygga bort den: HSB:s diskussion på 1920-talet om behov och efterfrågan, 1930-talets barnrikehus, 1940-talets satsning på kvalitet och 1960-talets på kvantitet. Ola Nylanders bok om Svensk Bostad 1850-2000 låg till grund för föredraget (Studentlitteratur).

- BYGGE OCH BRÅK- RASMUS WAERN

"Badringen" i Riddarfjärden, Stadsbiblioteket, Slussens omvandling, Nobelhuset... alla är de exempel på byggnader och anläggningar som lett till starka proteststormar då planerna på omvandling eller nyuppförande presenterats. Runtomkring i landet finns det otaliga exempel på motstånd mot det nya. Är det något dåligt, eller finns det också något bra i konflikterna? Och hur ska man i så fall göra för att stärka de goda bråken, och minska de dåliga? Arkitekten och arkitekturhistorikern Rasmus Wærn talade utifrån boken "Bygge och bråk" (Atlantis).

- TUFFA, UPPKÄFTIGA & BRUTALA - MARTIN RÖRBY

- 1960- och 70-talens hus i Stockholms innerstad.

Martin Rörby, arkitekturhistoriker och tidigare sekreterare i Skönhetsrådet, föreläser med utgångspunkt från sin och fotografen Tove Falk Olssons bok "Sthlm Brutal" (Max Ström). De är djärva, uppkäftiga och uppfattas inte sällan som brutala - husen som uppfördes i Stockholms innerstad under 1960- och 70- talen. Med en ofta stor och avvikande skala och fasader i betong, glas och metall utgör de här byggnaderna ett fränt inslag i stadsbilden. Men den råa karaktären till trots uppvisar de samtidigt en arkitektonisk skärpa och en omsorg om detaljerna som inger respekt och skvallrar om en konstnärligt betydande period i huvudstadens fysiska utveckling.

KMH - KUNGLIGA MUSIKHÖGSKOLAN

Vid besöket på AIX arkitektkontor förra hösten hörde vi om Kungliga Musikhögskolan (KMH) och den långa process som lett fram till anläggningen. Redan 2003 gjorde arkitektkontoret den första utredningen av en ny musikhögskola, då på platsen för den gamla. När Akademiska Hus året därpå förvärvade fastigheten i hörnet av

Valhallavägen och Lidingövägen kom anläggningen att också omfatta byggnader inom byggnadsminnet Stalletablissemang. Den stora glasade huvudbyggnaden rymmer konsertsalar, övningsrum, datorsalar, studior med kontrollrum, undervisningsrum, administration, m.m Arkitekt Tobias Rosberg, AIX arkitekter, och företrädare för verksamheten guidade oss i byggnaden.

RIKSFÖRSÄKRINGSANSTALTEN - MARGINALEN BANK

Riksförsäkringsanstalten, senare Försäkringskassan, på Adolf Fredriks kyrkogata var resultatet av en inbjuden arkitekttävling 1928 som Sigurd Lewerentz vann och som uppfördes 1932. Projektet präglas av brytningstiden mellan klassicism och modernism. Försäkringskassan lämnade inte byggnaden förrän 2008, men 2001 lät man genomföra en första ombyggnad. Byggnaden har högsta klass av kulturminnesskydd så renoveringar till dagens kontorsliv kräver svåra avvägningar. Den lösa inredningen, av vilken en stor del var specialritad av Lewerentz, har inte något skydd i bygglagstiftningen, så den är sedan länge skingrad. Arkitekt Karin Winter var med på visningen tillsammans med representant för verksamheten, Lars-Olof Lindberg.

KULTURHUSET STADSTEATERN

Arkitekten Peter Celsing (1920-1974) var en Sveriges främsta arkitekter under mitten av 1900-talet. En radikal modernist som gjorde viktiga insatser för 50-talets kyrkobyggnader och för Stockholms nya city. Kulturhuset uppfördes 1968 - 1974 och blev det kulturella inslaget och den arkitektoniska höjdpunkten i den hårt kritiserade citysaneringen. Byggnaden var under några år provisoriska lokaler för Sveriges riksdag och den europeiska Säkerhetskonferensen, men 1990 färdigställdes Stora scenen och Stockholms stadsteater kunde flytta in. Vi fick en berättelse om husets tillblivelse och Peter Celsings skisser, målningar och modeller innan vi gick runt med vår guide arkitekt Per Ahrbom, en av Celsings medarbetare vid den tiden.

RESA TILL BIENNALEN I VENEDIG

Arkitekturbiennalen i Venedig är världens viktigaste arena för samtida arkitektur där inspirerande idéer och tankar från närmare 60 deltagande länder presenteras. En stor mängd arkitekturintresserade personer från hela världen vallfärdar till Arkitekturbiennalen. I Giardini finns ett 30-tal nationella paviljonger som används för Venedigs kultur- och arkitekturbiennaler. Många av dessa är ritade av kända arkitekter såsom Carlo Scarpa, Alvar Aalto och Sverre Fehn. Den sistnämnde har ritat den nordiska paviljongen, som ägs gemensamt av Finland, Norge och Sverige. År 2016 koordinerades den nordiska utställningen av ArkDes och vår guide på biennalen var Karin Åberg Waern, projektledare för den nordiska paviljongen. Guide i staden var repr. för Guiding Architects, en internationell sammanslutning av arkitektföretag som kan anlitas för guideuppdrag.